

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060206

DOM
2014-09-17
Stockholm

Mål nr
M 3793-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-04-01 i mål nr M 4164-13, se bilaga

KLAGANDE

Högsäters GF

MOTPART

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

SAKEN

Förbud avseende omgrävning av Valboån på fastigheten X i Färgelanda kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1161574

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Högsäters GF har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut om förbud.

Länsstyrelsen har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har i huvudsak anfört följande.

Högsäters GF

I mark- och miljödomstolens dom står att anmälan avser omgrävning av befintlig åfåra till en ny sträckning. Det är fel. Ansökan gäller återställande av befintlig sträckning inom tillståndsgivet markavvattningsföretag. Att det är fråga om ett återställande framgår av äldre kartor. Av inlämnat kartmaterial framgår hur det ser ut idag, efter ras och igenslamning, samt hur det såg ut när klubbstugan byggdes. Ån har aldrig varit dikad intill idrottsplatsen. Markavvattningsföretaget Valboån VF 1965 utförde dikning några kilometer söder om idrottsplatsen. Markavvattningsföretagets djup och läge kommer alltså inte att ändras och någon miljöpåverkan kommer inte att ske. Att återställa åfåran kan knappast påverka några enskilda eller allmänna intressen.

Högsäters GF har åberopat en karta och ett intyg.

Länsstyrelsen

Den planerade åtgärden är tillståndspliktig på grund av åtgärdens art och omfattning. Medelvattenföringen vid aktuell plats överstiger en medelvattenföring (MQ) på 1 kubikmeter per sekund. Enligt SMHI:s webbaserade tjänst "Vattenwebb" uppgår MQ till 2,53 kubikmeter per sekund. Vad ändrade vattenförhållanden får för effekter för markavvattningsföretaget Valboån VF 1965 är inte utrett. Således kan det inte uteslutas att enskilda intressen kan komma att ta skada. Vad ändrade vattenförhållanden genom planerad åtgärd får för effekter på allmänna och enskilda intressen i övrigt erfordrar en konsekvensbeskrivning.

Av inlämnad karta framgår att vattendraget, åtminstone inte vid tidpunkten för markavvattningsföretagets inmätning år 1965, gick i den åfåra som klaganden enligt anmälan vill göra vattenförande genom grävningsarbeten. Det är inte fråga om omedelbar återställning av vattendragets läge. Det är heller inte fråga om rensning eftersom åtgärden innebär ett nytt lopp för vattendraget. Länsstyrelsen bedömer vidare att det inte är uppenbart att varken enskilda eller allmänna intressen kan komma att påverkas av åtgärden.

Vid en närmare granskning av markavvattningsföretagets plankarta i originalutförande har det visat sig att fastställda profiler för vattendragets djup och läge saknas inom aktuell fastighet. Alltså skiljer sig informationen i originalhandlingarna något jämfört med den digitaliserade informationen om markavvattningsföretagets utbredning som låg till grund för länsstyrelsens beslut den 1 november 2013. Således har klaganden rätt i att dikningsföretagets åtgärdsområde upphör cirka 1 km nedströms den föreslagna platsen för grävning av ny åfåra. Emellertid omfattas fastigheten X så vitt kan utläsas av handlingarna av det båtnadsområde som dikningsföretaget syftar till att avvattna.

Mot bakgrund av de nya uppgifterna anser länsstyrelsen att ett föreläggande om att söka tillstånd vore mer lämpligt än att förbjuda åtgärden. Bedömningen kvarstår alltså att åtgärden inte är anmälningspliktig enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken (MB) eller är genomförbar med stöd av 11 kap. 12 § eller 11 kap. 15 § MB.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den åtgärd som Högsätters GF har förklarat sig vilja utföra utgör vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § MB. Motsvarande bestämmelse återfanns i 2 § före den 1 juli 2014.

Enligt huvudregeln i 11 kap. 9 § MB krävs tillstånd för vattenverksamhet. I den mån det är särskilt föreskrivet är det dock enligt 11 kap. 9 a § MB tillräckligt att vattenverksamheten anmäls innan den påbörjas. I 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. (FVV) finns en uppräkningslista av de vattenverksamheter som är

anmälningspliktiga istället för tillståndspliktiga. Enligt 19 § 7 FVV är omgrävning av ett vattendrag anmälningspliktigt under förutsättning att medelvattenföringen uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund och åtgärden inte är hänförlig till markavvattning.

Enligt 11 kap. 12 § MB behövs varken tillstånd eller anmälan om det är uppenbart att varken enskilda eller allmänna intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

Enligt 11 kap. 15 § MB behövs inte tillstånd enligt 11 kap. för att utföra rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge eller för att omedelbart återställa ett vattendrag som har vikit från sitt förra läge eller som på något annat sätt har förändrat sitt lopp.

Mark- och miljööverdomstolen gör, liksom underinstanserna, bedömningen att det inte kan sägas vara uppenbart att den anmälda åtgärden inte kan skada allmänna eller enskilda intressen. 11 kap. 12 § MB är således inte tillämplig. Att markavvattningsföretaget inte berörs av åtgärden ändrar inte den bedömningen. Det är heller inte fråga om rensning eller om ett omedelbart återställande av ett vattendrag på det sätt som avses i 11 kap. 15 § MB.

Frågan är därefter om åtgärden är en anmälningspliktig verksamhet enligt 19 § FVV. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att den anmälda åtgärden utgör en omgrävning av ett vattendrag, men då det i målet är utrett att medelvattenföringen i vattendraget överstiger 1 kubikmeter per sekund kan åtgärden inte anses anmälningspliktig enligt 19 § 7 FVV. Någon annan punkt enligt samma paragraf är heller inte tillämplig.

Sammanfattningsvis är åtgärden tillståndspliktig och inte enbart anmälningspliktig.

Av 26 kap. 9 § MB följer att tillsynsmyndigheten kan besluta om de förbud eller förelägganden för verksamhetsutövaren som behövs.

Mark- och miljööverdomstolen anser att länsstyrelsen i detta fall har haft tillräckliga skäl att förbjuda verksamheten. Överklagandet ska därför avslås.

Mark- och miljööverdomstolen anmärker att domen inte hindrar Högsäters GF från att söka tillstånd.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Lars Dirke, hovrättsråden Vibeke Sylten, referent, och Åsa Marklund Andersson samt tekniska rådet Dag Ygland.

Föredragande har varit Linn Gloppestad.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-04-01
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr M 4164-13

KLAGANDE
Högsäters GF

MOTPART
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

ÖVERKLAGAT BESLUT
Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut 2013-11-01 i ärende nr 535-21681-2013, se bilaga 1

SAKEN
Förbud avseende omgrävning av Valboån på fastigheten X i Färgelanda kommun

_____

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

_____

Dok.Id 259966

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsbor	Hamngatan 6	0521-27 02 00	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00
		E-post: mmd.vanersborg@dom.se		

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) förbjöd i beslut den 1 november 2013, dnr 535-21681-2013, en planerad vattenverksamhet avseende grävnings-arbeten i Valboån på fastigheten X i Färgelanda kommun i syfte att undvika erosion i vattendragets strandbrinkar på nämnd fastighet. Länsstyrelsen motiverade sitt beslut med att planerad åtgärd kommer att påverka det befintliga markavvattningsföretaget Valboåns VF 1965 och att markavvattningsföretagets djup och läge inte får ändras utan föregående omprövning av mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Högsäters GF genom K-E S har överklagat länsstyrelsens beslut och anför följande. Enligt 11 kap. 12 § samt 11 kap 15 § miljöbalken måste man få återställa befintlig åfåra vid ras och igenslamning. Det är svårt att se att en ideellt arbetande idrottsförening ska få hus och fotbollsplaner förstörda p.g.a att ån ändrat riktning efter att sprängarbeten utförts längre upp i ån. Den gamla fåran kan lätt återställas till att ha samma genomfart som tidigare. Det är inget stort ingrepp som behöver göras för att återställa, men det tryggar såväl klubbstuga som fotbolls-planer.

DOMSKÄL

Anmälan avseende planerade grävningsarbeten i Valboån gavs in till länsstyrelsen av Högsäters GF genom K-E S. I överklagandet till mark- och miljödomstolen anges K-E S personligen som klagande. K-E S har inte behörighet att som privatperson överklaga länsstyrelsens beslut. Det får dock anses uppenbart att han har överklagat beslutet på Högsäters GF:s vägnar, varför denna förening antecknas som klagandepart.

Vad gäller överklagandet i sak gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

En ändring av en redan tillståndsprövad verksamhet kan anmälas på samma sätt som en helt ny vattenverksamhet under förutsättning att det är fråga om någon av de åtgärder eller verksamheter som räknas upp i 19 § punkterna 1-10 förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. En samlad bedömning av hela vattenverksamheten ska då göras för att avgöra utrymmet för anmälningsplikten och hela verksamhetens miljöpåverkan. Om ändringen är alltför omfattande kan det finnas skäl att förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd. Det bör också vara fallet om anmälan omfattar frågor som hänger nära samman med något som behandlats inom ramen för tillståndsprövningen.

Anmälan avser omgrävning av befintlig åfåra till en ny sträckning inom ett tillståndsgivet markavvattningsföretag. Fråga är således inte om återställning av en befintlig åfåra till följd av ras och igenslamning. Syftet med omgrävningen är inte markavvattning och behöver av det skälet inte hanteras som en ansökan om omprövning av markavvattningsföretaget.

Den föreslagna åtgärden får dock anses beröra allmänna och enskilda intressen samt omfatta frågor som berör markavvattningsföretaget i sådan utsträckning att föreslagen åtgärd i vart fall till följd härav bedöms vara tillståndspliktig. Detta till skillnad från vad som gäller vid ett mindre ingrepp i åfåran, t.ex. utförande av ett erosionsskydd i strandkanten. Det förhållandet att nu aktuell åtgärd bedöms tillståndspliktig borde normalt leda till att Högstätens GF föreläggs att söka tillstånd enligt miljöbalken för den anmälda omgrävningen. Högsätens GF är emellertid oförhindrad att, trots länsstyrelsens förbud, ansöka om tillstånd till omgrävningen i ett senare skede om åtgärden fortfarande är aktuell att utföra. Med hänsyn härtill och till ärendets beskaffenhet finner domstolen sammantaget att skäl inte föreligger att nu förelägga om att tillstånd ska sökas samt att länsstyrelsens beslut ska stå fast. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 22 april 2014.

Bodil Svensson

Nils-Göran Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bodil Svensson, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson.